

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

SSN Przemysław Kalinowski

Protokolant Małgorzata Gierczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,
w sprawie **S. G.**

skazanego z art. 178a § 1 i 4 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 21 września 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Ł.

z dnia 21 lutego 2017 r., sygn. akt VI K (...),

1. oddala kasację;

**2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża
Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 lutego 2017 r., sygn. akt VI K (...), Sąd Rejonowy w Ł.:

1. uznał oskarżonego S. G. w ramach zarzuconego mu czynu za winnego tego, że w dniu 16 lipca 2016 roku w Ł., nie stosując się do zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 16 marca 2016 roku w sprawie o sygnaturze akt II W (...) i będąc wcześniej skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 23 listopada 2011 roku w sprawie o sygnaturze akt II K (...) za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, znajdując się w stanie nietrzeźwości

wyrażającym się zawartością alkoholu prowadzącą do stężenia 0,29 mg/l w wydychanym powietrzu, prowadził w ruchu lądowym samochód marki F. o numerze rejestracyjnym (...), to jest popełnienia przestępstwa wyczerpującego dyspozycję art. 178a § 1 i 4 k.k. i art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 178a § 4 kk w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym dożywotnio;

3. na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w kwocie 10 000 (dziesięciu tysięcy) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Wyrok zawiera także rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Od ww. wyroku żadna ze stron nie wywiodła środka odwoławczego i uprawomocnił się on w dniu 1 marca 2017 r.

Od tego orzeczenia kasację, na korzyść skazanego, wywiódł Prokurator Generalny, który zaskarżył je w całości, zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 178a § 4 k.k., poprzez niezasadne przypisanie oskarżonemu popełnienia określonego w nim przestępstwa w sytuacji, gdy w dacie wyrokowania nie był on osobą prawomocnie skazaną za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, albowiem skazanie wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 23 listopada 2011 r., sygn. akt II K (...), uległo zatarciu z mocy prawa, jak również zarzucanego czynu nie dopuścił się w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo.

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Ł. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna.

Wbrew bowiem temu co twierdzi skarżący, Sąd Rejonowy w Ł. wydając zaskarżone orzeczenie nie dopuścił się rażącej obrazu art. 178a § 4 k.k., a to z uwagi na fakt, że ani w dniu 16 lipca 2016 r., kiedy skazany dopuścił się przypisanego mu czynu, ani w dacie wydania zaskarżonego kasacją orzeczenia, skazanie wyrokiem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 23 listopada 2011 r., sygn. akt II K (...), nie było skazaniem zatartym.

Przypomnieć należy, że wyrokiem z dnia 23 listopada 2011 r., sygn. akt II K [...], Sąd Rejonowy w Z.:

1. uznał S. G. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu mającego miejsce w dniu 3 listopada 2008 r., a wypełniającego dyspozycję art. 178a § 1 k.k. i za to na podstawie wymienionego przepisu wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił tytułem próby na okres 3 lat;
3. na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 20 stawek dziennych grzywny, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;
4. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary grzywny zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 3 listopada 2008 r. do 4 listopada 2008 r.;
5. na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 lat;
6. na podstawie art. 63 § 2 k.k. na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych zaliczył okres rzeczywistego zatrzymania prawa jazdy od dnia 3 listopada 2008 r.;
7. na podstawie art. 50 k.k. orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie jego odpisu w gablocie informacyjnej Urzędu Miasta Z. przez okres 2 tygodni;
8. zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa.

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 30 listopada 2011 r. (k. 26, 107-108).

Z dokumentu zawartego w aktach sprawy wynika, że orzeczony wskazanym wyrokiem środek karny zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym został wykonany w dniu 3 listopada 2012 r. Środek karny podania

wyroku do publicznej wiadomości wykonywano zaś w okresie od 12 stycznia do 27 stycznia 2012 r. (k. 110).

W okresie próby i dalszych 6 miesięcy nie zarządzono wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności orzeczonej na podstawie analizowanego wyroku. Pomimo tego jednak, z upływem wskazanego okresu, nie doszło do zatarcia skazania w myśl obowiązującego wówczas art. 76 § 1 k.k. Było to konsekwencją faktu, że skazany nie wykonał w powyższym okresie kary grzywny. Zgodnie z obowiązującym wówczas art. 76 § 2 k.k., jeżeli wobec skazanego orzeczono grzywnę lub środek karny, zatarcie skazania nie mogło nastąpić przed ich wykonaniem, darowaniem albo przedawnieniem ich wykonania, za wyjątkiem środka karnego z art. 39 pkt 5 k.k. Karę grzywny (w formie zastępczej kary pozbawienia wolności, którą orzeczono na podstawie postanowienia z dnia 2 grudnia 2013 r., sygn. akt II Ko [...]) wykonano zaś dopiero w dniu 13 września 2015 r. (k. 107 – 108). I z tą chwilą jednak nie doszło do zatarcia skazania, a to z uwagi na fakt, że w dniu 1 lipca 2015 r. nastąpiła zmiana stanu prawnego, która spowodowała – zgodnie z dominującym w doktrynie i orzecznictwie poglądem - iż przepis art. 76 § 1 k.k. przestał być regulacją szczególną wobec art. 108 k.k. (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 marca 2018 r., IV KK 239/17; z dnia 27 lutego 2018 r., III KK 294/17; z dnia 8 listopada 2016 r., V KK 265/16; M. Budyn-Kulik (w:) Kodeks karny. Komentarz aktualizowany, LEX/el.2020, komentarz do art. 76, teza 1). Na mocy noweli z dnia 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 396) przepis art. 76 § 1 k.k. uzyskał bowiem następujące brzmienie: *skazanie ulega zatarciu z mocy prawa z upływem 6 miesięcy od zakończenia okresu próby. W wypadku, o którym mowa w art. 75a, zatarcie skazania następuje z upływem okresów przewidzianych w art. 107 § 4 i 4a. Przepis art. 108 stosuje się. W konsekwencji wspomnianej nowelizacji, skazanie na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania przestało ulegać zatarciu, w każdym wypadku, z upływem 6 miesięcy od pomyślnie zakończonego okresu próby, czy też z chwilą wykonania po tym czasie orzeczonych obok tej kary środków prawnokarnej reakcji na przestępstwo wymienionych w art. 76 § 2 k.k. Zaczęło podlegać bowiem ogólnej regule z art. 108 k.k., zgodnie z którą: jeżeli sprawcę skazano za dwa lub więcej nie pozostających w zbiegu przestępstw, jak również jeżeli skazany po*

rozpoczęciu, lecz przed upływem, okresu wymaganego do zatarcia skazania ponownie popełnił przestępstwo, dopuszczalne jest tylko jednoczesne zatarcie wszystkich skazań. Znowelizowane zasady zacierania skazań na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania bez wątpienia miały również zastosowanie do skazania na mocy opisywanego wyżej wyroku w sprawie II K [...]. Stało się tak na podstawie przepisu intertemporalnego, zawartego w art. 21 wskazanej wyżej ustawy nowelizującej, zgodnie z którym: *do skazań prawomocnymi wyrokami wydanyymi przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w przedmiocie zatarcia skazania stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, chyba że okres zatarcia skazania upłynął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli jednak według przepisów ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą okres zatarcia skazania upłynąłby przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zatarcie skazania następuje z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.* Nie budzi bowiem wątpliwości, że w związku z faktem, iż w dniu 1 lipca 2015 r. kara grzywny wymierzona wyrokiem wydany w sprawie II K [...] nie była jeszcze wykonana, w momencie wejścia w życie powyższej noweli skazanie, do którego doszło na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Z. w sprawie II K [...], nie było jeszcze zatarte. Kwestia ta ma w przedmiotowej sprawie wręcz kluczowe znaczenie, a to z uwagi na fakt, że występki, za który skazano S. G. wyrokiem w sprawie II K [...] został popełniony w dniu 3 listopada 2008 r., a zatem po wydaniu i uprawomocnieniu się wyroku Sądu Rejonowego Sądu Grodzkiego w Ł. z dnia 15.10.2007 r., sygn. akt XVII K (...), na mocy którego skazano go za popełnione w dniu 1 czerwca 2006 r. przestępstwo z art. 233 § 1 k.k. na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na trzyletni okres próby oraz - na podstawie art. 71 § 1 k.k. - na karę grzywny w wysokości 30 stawek dziennych przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 10 zł. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 23 października 2007 r. Niezwykle ważne jest to, że w przypadku tego skazania okres próby nie przebiegł pomyślnie i na podstawie postanowienia z dnia 12 stycznia 2010 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej tym wyrokiem. Z informacji przekazanej Sądowi Najwyższemu przez Sąd Rejonowy w Ł. pismem z dnia 26 sierpnia 2020 r. (k. 43) wynika, że skazany odbywał ww.

karę w okresie od 6 maja 2010 r. do 6 maja 2011 r., a postanowieniem z dnia 14 stycznia 2015 r. został warunkowo przedterminowo zwolniony m.in. ze sprawy XVII K [...]. W świetle tych danych jest więc oczywiste, że skazanie na mocy wyroku w sprawie XVII K [...] do tej pory nie zostało jeszcze zatarte. Przepis art. 107 § 1 k.k. stanowi bowiem, że w razie skazania na karę pozbawienia wolności wymienioną w art. 32 pkt 3 lub karę 25 lat pozbawienia wolności, zatarcie skazania następuje z mocy prawa z upływem 10 lat od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania. Skoro więc do tej pory nie uległo jeszcze zatarciu skazanie wyrokiem wydanym w sprawie XVII K [...], nie mogło również ulec zatarciu skazanie wynikające z wyroku wydanego w sprawie II K (...). Z faktu, że przestępstwa, za które skazano S. G. na podstawie tych wyroków nie pozostają ze sobą w realnym zbiegu wynika, że do ww. skazań ma pełne zastosowanie reguła jednoczesnego zatarcia, wyrażona w art. 108 k.k. Zgodnie z tą regułą, „jeżeli sprawca został skazany za dwa lub więcej przestępstw niepozostających w zbiegu (...), zatarcie skazania nastąpić może tylko jednocześnie w stosunku do wszystkich tych skazań. Muszą zatem zostać spełnione warunki do zatarcia każdego z nich a czas do zatarcia wszystkich skazań kończy się z upływem najpóźniej występującego okresu dotyczącego któregośkolwiek z tych skazań (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2000 r., V KKN 104/00, LEX nr 50954, B.J. Stefańska (w:) Kodeks karny. Komentarz, pod red. R. Stefańskiego, WKP 2017, komentarz do art. 108, teza 2).

Powyższy wywód potwierdza postawioną wyżej tezę, że w dacie wydania zaskarżonego kasacją wyroku, skazanie wynikające z wyroku z dnia 23 listopada 2011 r., sygn. akt II K (...) Sądu Rejonowego w Z. , nie było zatarte, a tym samym Sąd Rejonowy w Ł. pełne podstawy do uznania w wyroku z dnia 21 lutego 2017 r., sygn. akt VI K [...], iż S. G. , prowadząc w dniu 16 lipca 2016 r. w Ł. w stanie nietrzeźwości samochód marki F. o numerze rejestracyjnym (...) dopuścił się tego czynu jako osoba prawomocnie skazana za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości i w konsekwencji zakwalifikowania jego zachowania jako wyczerpującego znamiona czynu zabronionego m.in. z art. 178a § 1 i 4 k.k.

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy oddalił kasację Prokuratora Generalnego, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego – zgodnie z przepisem art. 638 k.p.k. – obciążył Skarb Państwa.